

۱۱۷۲۷۷
به نام پروردگار
بی همتا

راهنمای طراحی
مدارس و مهدکودک ها

مارک دیودک

همکاران:
دوروتی اومن
محمد بوبکر
سوزان هرینگتن
سوزانه هافمن
نوربرت هیوپرتز
پائولا لوفلمان
هیثر مارسدن
کریستینا نیدرشتاتر

مترجم: مریم شوریده

سرشناسه	: دادک، مارک، ۱۹۵۵ - م.
عنوان و نام پدیدآور	: Dudek, Mark
مشخصات نشر	: راهنمای طراحی مدارس و مهدکودک ها/مارک دیودک، با همکاری دوروتی باومن... [و دیگران] ؛ مترجم مریم شوریده.
مشخصات ظاهری	: تهران : اول و آخر، ۱۳۹۴.
شابک	: ۳۵۸ ص.: مصور، جدول، نمودار
وضعیت فهرست نویسی	: ۳۴۸۰۰۰ ریال 9-24-7363-600-978:
یادداشت	: فیپا
موضوع	: عنوان اصلی: Schools and kindergartens : a design manual, 2007
موضوع	: ساختمان های مدارس -- طرح و ساختمان
شناسه افزوده	: کودکانستان -- تسهیلات -- طرح و ساختمان
شناسه افزوده	: باومن، دوروتیا
شناسه افزوده	: Baumann, Dorothea
رده بندی کنگره	: شم ریده، مریم، ۱۳۶۰ -، مترجم
رده بندی دیویی	: LB۳۲۲۱/د۲۲ ۱۳۹۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۹۰/۷
	: ۳۵ ۹۷۵

نام کتاب: راهنمای طراحی مدارس و مهدکودک ها

نویسنده: مارک دیودک

مترجم: مریم شوریده

صفحه آرای: فاطمه فضلی

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: انتشارات اول و آخر

شابک: ۹-۲۴-۷۳۶۳-۶۰۰-۹۷۸

ناشر: انتشارات اول و آخر

قیمت: ۳۴۸۰۰ تومان

تهران-میدان انقلاب-کوچه جنتی-بن بست فرسار-پلاک ۳-واحد ۱

تلفن ۶۶۱۲۷۰۸۳ ۶۶۱۲۷۲۶۶ ۰۹۱۲۱۳۳۳۶۳۴

۱۱	• مقدمه
۱۳	• مقدمه مترجم
۱۴	• الگوهای تاریخی
۱۴	○ کودکان و مهد کودک ها
۱۹	○ مدارس
۲۳	• سیستم های آموزشی
۲۶	• جایگاه مدارس در اجتماع
۲۸	• گونه شناسی مدارس
۲۹	○ فضاهای حرکتی
۳۰	○ انواع پلان
۳۲	○ آرایش فضایی
۳۲	○ در دسترس بودن فناوری
۳۳	○ پیوستگی اتاق های کار و فضاهای محیط
۳۴	○ فضاهای یادگیری تخصصی
۳۵	○ فضاهای چند منظوره
۳۶	○ طراحی از درون به بیرون
۳۷	○ طراحی بیرون به درون
۳۹	• طراحی آکوستیک
۳۹	○ ادراک حسی و آکوستیک ها
۳۹	○ دقت زمانی حواس
۴۰	○ تجارب حسی در کودکان سنین پیش دبستانی و دبستان
۴۰	○ صدا و سکوت
۴۱	○ کیفیت آکوستیک اتاق ها
۴۱	○ نحوه ای مجزا تجارب صوتی متفاوت را می طلبند
۴۱	○ صوت مستقیم
۴۲	○ صوت غیر مستقیم، انعکاس و انتشار
۴۲	○ فرمول انعکاس والیس سی ساین
۴۲	○ جذب
۴۳	○ استاندارد های آکوستیکی و دستورالعمل های مربوط به ساختمان مدارس

- شکل اتاق..... ۴۳
- پوشاندگی و تقویت صوت..... ۴۴
- پیشینه و اهمیت نورپردازی طبیعی..... ۴۹
- نور روز و ریتم شبانه روزی..... ۴۹
- افسردگی و اختلال عاطفی فصلی..... ۵۰
- نور روز و استرس..... ۵۰
- راهبردهای نورپردازی طبیعی برای مدارس و مهد کودک ها..... ۵۱
- پنجره های جانبی..... ۵۲
- طاقچه های نور..... ۵۲
- پنجره های سقفی..... ۵۲
- پنجره های زیر سقفی..... ۵۳
- سیستم های دندانده ای..... ۵۳
- دریچه های بازبینی سازه..... ۵۴
- سیستم های آیدولیک یا غیر تصویر..... ۵۴
- توصیه هایی برای آسایش بصری..... ۵۴
- پایداری..... ۵۷
- فضاهای خارجی..... ۶۰
- فضا..... ۶۰
- چالش..... ۶۰
- چیزهایی که تغییر می کنند..... ۶۱
- چیزهایی که می توانند تغییر داده شوند..... ۶۱
- باغ مدرسه..... ۶۲
- درگیری چند گانه..... ۶۳
- طراحی مهد کودک از دید یک کارشناس آموزشی..... ۶۵
- بچه ها به چه نیاز دارند..... ۶۵
- قواعد کلی و جنبه های برجسته..... ۶۶
- چه فضاهایی مورد نیاز است..... ۶۸
- طراحی محوطه..... ۶۹
- مدارس تحت بازسازی..... ۷۱

- ۷۵.....کودکستان ها و مهد کودک ها.....
- ۷۶.....قاره آسیا.....
- ۷۷.....Bubblectecture Maihara Kindergarten - مهد کودک باب لتکچر میاهارا.....
- ۷۹.....Xiayu Kindergarten- مهد کودک هایو.....
- ۸۱.....Shenyang Xiaohajin International Kindergarten - مهد کودک بین المللی شن یانگ آیوهاجین.....
- ۸۳.....Kindergarten at Satit Bilingual School - مهد کودک واقع در مدرسه دوزبانه ستیت.....
- ۸۷.....قاره اروپا.....
- ۸۸.....Sondika Kindergarten- مهد کودک سوندیکا.....
- ۹۱.....San Felice Nursery and Preschool - کودکان و پیش دبستانی سن فلیس.....
- ۹۵.....Ecole Maternelle ZAC Moskowa- مدرسه کودکان ولتی زدای سی مسکو.....
- ۹۷.....Kindergarten Jerusalemer StraBe - مهد کودک ح سابه یلمر اشترب.....
- ۹۹.....Hoyle Early Lear. Cent - کودکان هول.....
- ۱۰۱.....National Day Nurseries Association - انجمن کودکان های بی المللی.....
- ۱۰۳.....Brit. Hill Nursery - کودکان بریر هیل.....
- ۱۰۵.....Flowerd Children's Centre - مرکز کودکان فاوود.....
- ۱۰۷.....Lavender Children's Centre - مرکز کودکان لاوندر.....
- ۱۰۹.....Sheernes Children's and Family Center - مرکز خانواده و کودکان شیرنس.....
- ۱۱۲.....Segret Hlapic Nursery - کودکان سگرت لایپک.....
- ۱۱۴.....Anansi Nursery - کودکان آنانسی.....
- ۱۱۶.....Ajda Kindergarten - مهد کودک معاصر آجدا.....
- ۱۲۰.....Terenten Kindergarten - مهد کودک ترنتن.....
- ۱۲۵.....Epinay Kindergarten- مهد کودک اپینی.....
- ۱۲۸.....Barbapapa Kindergarten - مهد کودک بارباباپا.....
- ۱۳۲.....قاره استرالیا.....
- ۱۳۳.....Neufeld Kindergarten - مهد کودک ننو فلد.....
- ۱۳۶.....Kinderkripe Kindergarten- مهد کودک کیندر کریپ.....
- ۱۳۸.....Terniz Kindergarten - مهد کودک ترنیز.....
- ۱۴۰.....قاره امریکا.....
- ۱۴۱.....EL Porvenir Social Kindergarten - مهد کودک اجتماعی ال پرونیر.....
- ۱۴۳.....Primetime Kindergarten - مهد کودک پرایم تایم.....

- مدارس استثنایی..... ۱۴۶
- قاره اروپا..... ۱۴۸
- مدرسه استفان هاوکینز-Stephen Hawkins School..... ۱۴۹
- مدرسه استثنایی سرسی - Special School Sursee..... ۱۵۱
- مدرسه استثنایی کارویاستای-Karviaistie Special School..... ۱۵۳
- مرکز آموزش های استثنایی-Special Pedagogic Centre..... ۱۵۵
- مدرسه اوزبورن - Osborne School..... ۱۵۷
- مدرسه بی. اس. بی. اُدو بلواسم-BSBO De Bloesem School..... ۱۶۰
- مدرسه پیستوریوس برای کودکان ناتوان-Pistorius School for Disabled Children..... ۱۶۲
- قاره امریکا..... ۱۶۵
- آکادمی رودخانه پ - Feather River Academy..... ۱۶۶
- مدارس ابتدایی..... ۱۶۹
- قاره آسیا..... ۱۷۰
- مدرسه بین المللی کینگستن-Kingston International School..... ۱۷۱
- مدرسه دراک وایت لوتوس-Drak White Lotus School..... ۱۷۴
- مدرسه هاگورش-Hachoresch School..... ۱۷۸
- مدرسه ابتدایی کلوپ جوکی-Jockey Club Primary School..... ۱۸۰
- قاره اروپا..... ۱۸۳
- مدرسه ابتدایی مونتسوری-Montessori Primary School..... ۱۸۴
- مدرسه چند فرقه ای رانلاگ-Ranelagh Multi-denominational School..... ۱۸۶
- مدرسه ابتدایی ماری پاپینز-Mary Poppins Primary School..... ۱۸۸
- مدرسه آموزش تلفیقی کیلدر شمالی-North Kildare Educate Together School..... ۱۹۱
- مدرسه ابتدایی و کلوپ بعد از مدرسه وست کلیف-Westcliff Primary School and After School Club..... ۱۹۳
- مدرسه فرقه ای مشترک-Joint Denominational School..... ۱۹۵
- مدرسه هینز گالینسکی-Heinz Galinski School..... ۱۹۷
- مدرسه ابتدایی موس بروک-Mossbrook Primary School..... ۲۰۰
- مدرسه ابتدایی کینگسمید-Kingsmead Primary School..... ۲۰۲
- مدرسه ابتدایی رُل-Primary School Rolle..... ۲۰۵
- مدرسه جوبیلی-Jubilee School..... ۲۰۸
- مدرسه بین المللی زوریخ - Zurich International School..... ۲۱۲

- قاره امریکا..... ۲۱۴
- آکادمی لیتل ویلیج (دهکده کوچک) - Little Village Academy..... ۲۱۵
- مدرسه ابتدایی بر - Burr Elementary School..... ۲۱۸
- مدرسه دولتی پارک تورن کلیف - Thorncliffe Park Public School..... ۲۲۱
- مدرسه اجاره ای هنر برانکس جنوبی - South Bronx Charter School..... ۲۲۳
- آکادمی هلن اس. فشن - Helen S. Faison Academy..... ۲۲۵
- قاره استرالیا..... ۲۲۷
- توسعه مدرسه تکسهام - Taxham School Extension..... ۲۲۸
- مدرسه اینورلک - Inverloch School..... ۲۳۱
- قاره افریقا..... ۲۳۲
- مدرسه اولی فانتسول - Oil fantsvlei School..... ۲۳۳
- مدرسه ابتدایی گاندو - Gando Primary School..... ۲۳۵
- مدارس راهنمایی و متوسطه..... ۲۳۷
- قاره آسیا..... ۲۳۹
- آکادمی گانما ککوسای - Ganma Kokusai Academy..... ۲۴۰
- آکادمی پلون اسکای - Polonsky Academy..... ۲۴۲
- مدرسه هنر نانیانگ - Nanyang Art School..... ۲۴۵
- دبیرستان سیسیلی - Sisily High School..... ۲۴۸
- قاره اروپا..... ۲۵۱
- کالج نیکلاس رابرت - College Nicolas Robert..... ۲۵۲
- مدرسه متوسطه ایل آپر - Ale Upper Secondary School..... ۲۵۶
- لیس کامیلا کروت - Lycee Camille Corot..... ۲۵۸
- مدرسه مونتسوری - Montessori School..... ۲۶۰
- مرکز آموزشی کوپانومی - Kuoppanummi School Centre..... ۲۶۳
- مؤسسه رافائل آرزونا - Instituto Rafael Arozarena..... ۲۶۶
- دبیرستان ورن هاوژت جونیور - Kvernhuset Junior High School..... ۲۶۹
- مدرسه الگو - Exemplar School..... ۲۷۱
- دبیرستان فرانکوئر مگندیا - Lycee Francois Magendie..... ۲۷۳
- سالن تربیت بدنی نروم - Ncerum Amtsgymnasium..... ۲۷۶
- مدرسه آلبرت انیشتین - Albert Enistein Oberschule..... ۲۷۹

- ۲۸۱.....Snakt Benno Gymnasium-مدرسه تربیت بدنی سنکت بنو
- ۲۸۳.....Bishops Park College-کالج پارک بیشاپز
- ۲۸۶.....Gymnasium Markt Indersdorf-مدرسه تربیت بدنی مارکت ایندرسدورف
- ۲۸۹.....Instituto Villanueva del Rio y Minas-مؤسسه ویلانوا دل ریو وای میناس
- ۲۹۱.....College des Tuileries-کالج دس توئیلیرز
- ۲۹۴.....Oskar Maria Graf Gymnasium-مدرسه تربیت بدنی اسکار ماریا گراف
- ۲۹۷.....Instituto La Serra-آموزشگاه لا سارا
- ۳۰۰.....Protestant Comprehensive School-مدرسه جامع عضو فرقه مسیحیان پروتستان
- ۳۰۳.....Jo Richardson Community School-مدرسه اجتماعی جو ریچاردسون
- ۳۰۵.....قاره امریکا
- ۳۰۶.....Public School Jardim Ataliba Leonel-مدرسه دولتی جاردیم آتالیبا لئونل
- ۳۰۸.....Greenwich Academy-آکادمی گرینویچ
- ۳۱۱.....Andreia College-کالج ایالت اندرو
- ۳۱۳.....PersPectives Charter School-مدرسه اجاره ای پرسپکتیوز
- ۳۱۵.....Col gio Secundaria Industria-کالج صنعتی سکانداریا
- ۳۱۷.....قاره استرالیا
- ۳۱۸.....Australian Industrial College-کالج صنعتی استرالیا
- ۳۲۰.....قاره آفریقا
- ۳۲۱.....Dona Secondary School-مدرسه راهنمایی دونا
- ۳۲۴.....آکادمی ها و مدارس فنی حرفه ای
- ۳۲۶.....قاره اروپا
- ۳۲۷.....Montessori College Oost-کالج منتسوری اوست
- ۳۲۹.....Aurinkolahti Comprehensive School-مدرسه جامع آرینکولاتی
- ۳۳۱.....Films Comprehensive School-مدرسه جامع فیلمز
- ۳۳۳.....Gymnase et Ecole Professionnelle-مدرسه ورزش های حرفه ای ات اکل
- ۳۳۷.....Bexley Business Academy-آکادمی تجارت بکسلی
- ۳۳۹.....Secondary Intermediate Vocational School-مدرسه فنی حرفه ای متوسطه (دوره اول)
- ۳۴۲.....Marie Curie Gymnasium-ورزشگاه ماری کوری
- ۳۴۴.....قاره آمریکا
- ۳۴۵.....Diamond Ranch High School-دبیرستان دایمند رنک

- ۳۴۷.....Packer Collegiate Institute-مؤسسه کالج پارکر -
- ۳۵۱.....قاره استرالیا ○
- ۳۵۲.....Ivanhoe Grammar School- مدرسه گرامر ایوان هو -
- ۳۵۵.....بیوگرافی نویسندگان •
- منابع و مراجع •

www.ketab.ir

چه رابطه‌ای میان سند چشم‌انداز آموزشی و طراحی فضا برای کودکان وجود دارد؟ این سؤال را می‌پرسیم چون به نظر من کلیدی برای تشخیص معماری مطلوب مدرسه یا کودکستان و ایده اولیه نهفته در دل این نوشتار است. در حالی که ما نیازمند و خواستار ساختمان‌هایی هستیم که پاسخگوی نیازهای فوری جامعه معاصر باشند، مدرسی می‌سازیم که برای آینده‌ای نامعلوم نیز مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

طراحان ساختمان‌های آموزشی نیازمند چشم‌اندازی مشخص هستند. در فرهنگ لغت به واژه "چشم‌انداز" و مترادف‌های بسیار آن مانند تخیل، ادراک، الهام، ابتکار و خلاقیت که اغلب به کیفیتی غیر ملموس وابسته‌اند، نگاهی بیاندازید. می‌توان به این لیست، عبارت "آینده‌نگری" را نیز افزود؛ مفهومی که امروزه به لحاظ سرمایه‌گذاری هنگفتی که روی مدارس می‌شود بسیار حائز اهمیت است چرا که تعداد زیادی از این مدارس جدید حتی در اواخر قرن حاضر همچنان ممکن است مورد بهره‌برداری باشند. به تعبیر دیگر، این سؤال مطرح است که معلمان و طراحان چگونه باید با توجه به پیش‌بینی آینده، به این پروژه‌ها نزدیک شوند؟ کدام یک باید چشم‌انداز را تعیین کند، آموزش یا معماری؟

در حال حاضر بر شیوه‌های نوآورانه آموزش که منعکس‌کننده مفاهیم شخصی تری از یادگیری است و در طول قرن بیستم رواج یافته به شدت تأکید می‌شود. این مسئله نمایانگر دوران فردگرایانه‌ایست که ما در آن بسر می‌بریم. چنین تئوری‌هایی و بسیاری دیگر از ایده‌های نو، به هر طریق ممکن باید توسط معمار در طرحش گنجانده شود. اساساً معمار به یک دریافت واضح از تئوری آموزشی نیاز دارد تا پشتوانه کارش باشد.

سازندگان بهترین مدارس نویی در دهه‌های گذشته که آموزش باید معماری را به سمت توسعه راهنمایی کند، چرا که بسیاری از نمونه‌های موردی که در این جا به آن‌ها پرداخته می‌شود، تفسیر روشنی از آخرین تئوری‌های آموزشی و اغلب همانند یک برنامه آموزشی سه بعدی است. به نظر من در حقیقت، چشم‌انداز آموزشی از اهمیت بنیادی در طراحی یک مدرسه جدید برخوردار است. اگر مدرسه، باید حرنایی مستقر به سوی رفع نیازهای معاصر معلمان، دانش‌آموزان و نسل‌های آتی استفاده‌کنندگان داشته باشد، پس باید نیازهای آموزشی، کودکان و توسعه جامعه را، به طور موازی در طرح خود منعکس کند.

ممکن است معمارانی که تا کنون مدرسه طراحی نکرده‌اند از خود پرسند، من چه چیز را باید در مورد چشم‌اندازهای آموزشی بدانم؟ سؤال پیرامون چشم‌اندازها و فضای آموزشی می‌تواند به چندین روش قابل جایگزینی، تنظیم شود. چنان که از سؤال من نیز ممکن است استنباط گردد. وقتی که چشم‌انداز آموزشی تعیین‌کننده معماری است، ارتباط به هیچ وجه خطی نیست. اگر همه چیز مطابق برنامه پیش رود، آموزش و معماری، بیشتر به یک اندازه با توجه به یکدیگر می‌شوند، یک شبکه دو بعدی توأم، در یک قاعده همزیستی برای خلق محیط کودک محوری پیچیده، کودکان را قادر می‌سازد بیاموزند و به جامعه امکان رشد می‌دهد. سیستم آموزش همواره با ایده‌های افراطی مهیج و جدید آموزشی، درگیر بوده است. بالاجبار افراطی؛ چرا که از آغاز قرن بیستم، یک سیستم همگانی آموزش دائماً خود تکمیل‌کننده را شامل می‌شده که محاسبات‌های آموزشی بیشتر و بیشتر در حال بهسازی را تأمین کرده است. امروزه هر کجا آموزش، گروه جمعیتی همواره رو به رشدی را در بر می‌گیرد، انگیزه‌های مشابهی (برای ایجاد فضاهای آموزشی جدید) وجود دارد. به عنوان مثال: نیاز به حمایت از کودکان که پدیده‌ای نسبتاً معاصر تلقی می‌شود، امروزه به طور گسترده، یک ضرورت، پذیرفته شده است و توسعه سطوح پایین‌تر و جانبی مراقبت و آموزش را ایجاب می‌کند. (توسعه آموزش در) سطوح پایین به جهت تربیت نوزادان و نوپایان و توسعه جانبی برای فراهم کردن باشگاه‌های صبحانه خوری و امکانات پس از مدرسه برای بچه‌های مدرسه‌ای.

این مسائل، تنها مختص به سند چشم‌انداز آموزشی نیست. طراح مدرسه، بیشتر به سوی گسترش نقش آموزش در جمعیتی کلان‌تر و جامعه به مثابه یک کل پیش می‌رود. من باور دارم این کتاب الهام‌بخش خواهد بود و به تیم طراحی در تنظیم اولویت‌ها و خلق بهترین محیط‌های آموزشی ممکن برای همه آیندگان ما، کمک خواهد کرد.

ما یلیم از افراد بسیاری که در نگارش این کتاب با من همکاری کردند تشکر کنم، همه همکاران در زمینه مطالعات موردی، معلمان و کارشناسان آموزشی بیشماری که مشاهدات را جمع‌آوری کردند و در خلال پیشرفت آن از من حمایت نمودند. به ویژه تمایل دارم از ریا استین^۱ و تیم بریک هاوزر^۲، که در اکثر سال‌هایی که به یاد می‌آورم بار پروژه را بر دوش کشیده‌اند، قدردانی نمایم. ریا در طی تلاشش برای چاپ کتاب، انعطاف و درک زیادی در مقابل من نشان داده است، و رای آن چیزی که وظیفه خواننده می‌شود. والاترین تشکرهای من از آن اوست برای چاپ آخر کتاب.

همچنین امیدوارم بتوانم از پنی ترنداپ^۱ برای مراقبت های آرامش بخش و خردمندانه اش، در طی دوران ایده پردازی دشوار و آغاز نگارش این کتاب و نیز کن مک دونالد^۲ که در تمام این ۱۵ سال مشوق من بوده است، تشکر کنم.

سرانجام نوبت می رسد به مدرسه معماری دانشگاه شفیلد^۳ جایی که من به صورت پاره وقت در آن به تحقیق مشغولم، بدون حمایت آن ها نگارش این کتاب ممکن نبود.

مارک دیودک

نوامبر ۲۰۰۶ لندن

www.ketab.ir

1-Penny Terndrup

2-Ken Macdonald

3-School of Architecture, University of Sheffield

دنیای کودکان و نوجوانان با این نگرش که آنان آینده ساز و واقعیت آتی جوامعشان خواهند بود، بسیار مورد توجه است؛ این گروه ساعات زیادی از عمر خود را در حال فراگیری و آموختن هستند بنابراین طبیعی است که بخش عظیمی از این توجه به جنبه های گوناگون آموزش از روش های نوین گرفته تا محیط های آموزشی مؤثر در فرایند بهینه یادگیری و رشد معطوف گردد. در این راستا طی چند دهه اخیر پژوهشگران و معماران بسیاری در سرتا سر جهان برای یافتن شیوه های بهبود کیفی محیط های یادگیری و افزایش تأثیرات مثبت آن بر آموزش تلاش نموده و نتایج تحقیقات خود را در قالب کتاب، مقاله یا ساخت و سازهای واقعی در اختیار جامعه قرار داده اند. کتاب «راهنمای طراحی فضاهای آموزشی» نمونه ای از این تلاش هاست.

شکی نیست که هر جامعه آموزشی در حال رشد و خواستار پیشرفت باید آخرین دستاوردهای علمی جهان را مورد مطالعه قرار داده و دانش نهفته در آن را بومی سازد، با این نگرش و با توجه به این که آقای مارک دیودک از معماران، پژوهشگران و نویسندگان برجسته آلمانی در زمینه معماری فضاهای ویژه کودکان و نوجوانان بالاخص فضاهای آموزشی است، مطالعه کتاب حاضر که یک راهنمای عمومی جامع و نه صرفاً یک کتاب استاندارد سازی است را مفید دانسته، به ترجمه آن میادرت ورزیدم.

نویسنده در این کتاب تلاش کرده است ضمن گردآوری نظریات و پژوهش های متخصصان رشته های گوناگون درباره جنبه های مختلف طراحی فضاهای آموزشی و نیز مقالات مرتبط، با ارائه نمونه های موردی شاخص و بررسی ویژگی های مثبت و منفی هر یک از آن ها الگویی برای جهت ادراک بهتر در اختیار خوانندگان کتابش قرار دهد. لازم به ذکر است علاوه بر نمونه های موردی ذکر شده در اصل کتاب هر جا که نیاز به بررسی بیشتر احساس شده، الگوهایی نیز از سایت www.Archdaily.com ضمیمه گشته که امید است به هدف اصلی این کتاب کمک نماید.

با توجه به این که کتاب حاضر علاوه بر جنبه های سازانه فضاهای آموزشی هر جا که ممکن بوده شیوه های آموزشی کشورهای مختلف و گاه شیوه های خلاقانه به کار گرفته شده اند در مدارس گوناگون را مورد بررسی قرار داده، جایگاه معماری را در پیش برد آموزش بیان نموده است، گمان می رود مطالعه آن نه تنها برای طراحان ساختمان های آموزشی بلکه برای تمامی کسانی که با آموزش سر و کار دارند، مسئولین، مدیران، اساتید و حتی خیرین مدرسه ساز می تواند مفید باشد ایده های تازه ای را برای یک همکاری پیش برنده در زمینه آموزشی ایجاد نماید.

بدیهی است این کتاب همه آن چیزی نیست که طراحان فضاهای آموزشی باید بدانند بلکه کلیدی است برای دانسته های بیشتر و امید است دریچه ای باشد برای ورود متخصصان به حوزه های گوناگون مرتبط با فضاهای آموزشی کودکان و نوجوانان.

در پایان ضمن تشکر از زحمات همکارانم در انتشارات اول و آخر، تمام عشق و احترام را تقدیم می کنم به خانواده همیشه همراهم، آن ها که از جان دوست تر دارمشان، و امیدوارم فرزندان سرزمینم همیشه صاحب بهترین ها باشند.